

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

Tractatus Primi Pars I. de Servitutibus Prædialibus, Usufructu, & utroque
Retractu, Pars II. de Emphyteusi, Pars III. de Locatione & Conductione

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. III. Romana Affictus Officij. Conductori officii notariatus an competat
defalcum, seu remissio pensionis ex eo quod per Superiores prohibeatur
Officiali actitare illas causas, quæ prius agere ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74102](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74102)

hilominus spectato effectu, deficientibus litibus & occasione actitandi, saltem improprie ipsa substantia defecta, seu impedita dicitur, vel saltem cessat causa finalis obligationis, ac etiam partium voluntas, utpote fundata in eo praesupposito consueti cursus litium & controversiarum, ex iis quae habentur per *Ancharan. cons. 402.* super deficiente obligatione conductoris vectigalium Pistorii ob discessum Papae ejusque Curiae, cum cujus praesupposito conductio pro tanta pensione facta erat cum aliis pluries *sub tit. de regalibus*, ubi latius hic punctus examinatur, quando scilicet damnum consistere dicatur in ipsa rei substantia, vel potius in fructibus. Et ex his mandatum fuit supersederi in paghis, & deinde cessato impedimento super ratis decursis pro tempore impedito controversia sopita fuit cum honesta concordia.

ROMANA

AFFICTUS OFFICII

PRO

JOANNE CAROLO LOMELLINO

CUM

HÆREDIBUS ANGELI DE PROSPERIS.

Causa resoluta per Cameram cum aliquo aquitativo temperamento.

Conductor officii notariatus an competit defalcum, seu remissio pensionis ex eo quod per Superiores prohibeatur Officiali actitare illas causas, quae prius agere solebat; Et quando renunciatio juri petendi defalcum cum susceptione omnium casuum obstet necne conductori; Et an hæc exceptio retardet processum executivum obligationis Cameralis, vel alterius pacti executivi pro solutione pensionis.

SUMMARIUM.

- 1 **C**ausa controversa.
- 2 Exceptio defalchi an retardet processum executivum.
- 3 Renunciatio casibus & defalco est valida.
- 4 Quomodo hæc renunciatio intelligenda sit.
- 5 Quando dicatur impedita rei substantia.
- 6 Locator dicitur solum locasse jus suum.
- 7 Ad quid locator teneatur erga conductorem.
- 8 Declarantur cons. 95. Cravett. dec. 266. Vivij.
- 9 Ad effectum defalchi conductor teneatur denunciare locatori casum.
- 10 De Principis obligatione ad observandum contractum corresponsivum.
- 11 Declaratur materia pro veritate.

Cardin. de Luca de Locat. & Conduct.

DISC. III.

LOMELLINUS possidens titulo oneroso emptionis à Dataria Officium notariatus Ripertæ, illud ad novennium locavit pro menstrua pensione scutorum 32., Angelo de Prosperis, qui se ad solutionem obligavit, absque eo quod ex quacumque causa defalcum, seu pensionis remissionem pretendere posset; Cum autem ab aliquo tempore dicti officii conductores habentes in facultatibus cognoscendi tantum de causis nautarum & barcarolorum, sive alias ripalibus, & ad illud Ripertæ Tribunal pertinentibus, consueverint se intrudere in cognitione causarum non ripalium præsertim criminalium per Urbem, ex quibus notabile emolumentum resultabat, Superiores verò hoc affectu durante hujusmodi abusum prohibuissent; Hinc adversus locatorem conventam pensionem petentem, excipiebant conductoris interim defuncti hæredes de defalco, tam pro tempore decurso, quam in futurum decurrendo ob immutatum officii statum ex dicta prohibitione, sed rejecta per judicem primæ instantiæ hujusmodi exceptione, ac relaxato mandato executivo pro integra pensione interposita appellatione ad Cameram, assumpta fuit juxta stylum disputatio dubii, *An & quomodo esset inhibendum.*

Et pro locato e scribens dicebam, inhibendum esse ad devolutivum tantum, non autem ad suspensivum, itaut interim retardari non debeat executio obligationis cameralis excludentis appellationem suspensivam; cum hæc sit exceptio illiquida & altioris indaginis, ut in specialibus terminis hujus exceptionis defalchi non apte retardare executionem obligationis cameralis vel alterius processus executivi, & summarii quoties non est omnino clara, nullam postulans indaginem firmant *Larrea alleg. 21. numer. 6. cum sequen. Zacch. de oblig. Camer. quest. 18. numer. 27. adden. ad Gregor. decis. 235. numer. 6. Rora apud Baratt. decis. 295. numer. 13. & 14. decis. 11. numer. 5. & 42. numer. 2. apud eundem Zacchiam.*

Neque dubitari poterat de exceptionis turbiditate; Tum quia illiquidum erat, quale damnum ex hujusmodi prohibitione resultasset, & an esset intolerabile remissione dignum necne; Tum ob renunciationem huic exceptioni, omniumque casuum susceptionem, quam esse validam & omnino attendendam, rejectis contra iam sententibus plenè firmant *Cappyc. larr. consult. 40. num. 7. cum sequen. Galeot. respons. fiscal. 17. numer. 49. & sequen. Larrea alleg. 17. num. 12. cum sequen. & num. 29. & alleg. 18. num. 9. cum sequen. apud quos concordantes.*

Præsertim stante amplitudine verborum, itaut dici non possit, id quod de simplici renunciatione habetur *dissequenti*, ut scilicet intelligatur de casibus frequentibus, & contingere solitis veri similiter prævisis, non autem de omnino insolitis, & qui verisimiliter cogitari non potuerunt, quoniam ubi verba renunciationis sunt ampla & nimis effranata, ut erant in proposita facti specie, in qua dictum erat suscipi omnes & quoscumque casus etiam insolitos & incogitatos, quamvis speciali mentione dignos, tunc enim renunciationem esse generaliter & indefinitè operativam firmant *Larrea, Cappyc. larr. & caseri ubi supra.*

A 3

Econ-

6 Econtrā scribentes pro conductore dicebant non verari interminis generalibus remissionis pensionis ob accidentalem sterilitatem in fructibus, sed in impedito ipsius rei conductæ usu, ac immutata natura, itaut ipsa rei substantia defecta diceretur, cum impedita esset facultas agendi causas prædictas non ripales, quas de tempore conductionis officium agere solebat, undè defecta erat ipsa causa productiva, per quam damnum dicitur esse in substantia; Ad quod probandum, ultrā generalia, in terminis specialibus affectus Cancellaria, seu hujusmodi officii notariatus adducebatur *cons. Craver. 95.* ubi punctualiter firmatur, quod factio affectu cuiusdam consimilis officii ad novennium cum eodem pacto non petendi defalcum, ac susceptione casuum, adhuc tamen ob novas Regias provisiones tollentes consuetum litium cursum, competere debeat defalcum, tanquam ex immutato rei statu, se fundando principaliter in auctoritate *Ancharan. cons. 402.* ubi de remissione competente conductori vectigalium Pistorii ob discessum Papæ, & quod *consil. 95. Craver. ita* in consimili casu sequitur ac exornat *Venturin. consil. 15. ex numer. 50. ad finem.* Ea etiam potissima ratione ponderata quod casus belli, pestis, locustarum, sterilitatis, & similes sunt temporales ac temporaliter consuetam fructuum perceptionem impediunt vel minuunt, quia non semper durant, iste verò casus dicitur perpetuus, nunquam cessaturus, undè ipsam rei substantiam seu causam productivam in hac parte tollit.

Verum replicabam, quod etiam in devolutivo de solis causa meritis ageretur, adhuc præmissis non obstantibus, pro locatore veniebat respondendum juxta determinationem judicis primæ instantiæ, quoniam locator censetur locasse jus suum, & prout sibi competit, quamvis diceretur locari juxta solitum & consuetum *juxta cons. Corn. 181. vol. 3. per tot. præsertim numer. 12.* referunt, & sequuntur *Costa claus. 99. numer. 1. Marta claus. 318. numer. 1. par. 1. Rubens in suo clausulario tom. 2. singularium claus. 524. Altoprad. cons. 1. numer. 29. lib. 1.* Unde cum locatori ex officii qualitate, ac erectione aliud jus non competat nisi agendi causas ripales, ei sufficere debet conservare conductorem in possessione rei conductæ, ac fruitione jurium illi competentium, & quæ in contractum deducta sunt, non autem in usurpatione, seu intrusione illorum quæ de jure non competeant, cum hæc non veniant sub patientia per locatorem præstanda.

8 Et ad *cons. 95. Craver.* respondendo dicebam illud ex pluribus diversis facti circumstantiis ad propositam speciem non applicari, præsertim quia supponitur ex juris dispositione lites in seo officio secundum leges licite tractari, atque reformationes non continere remotionem abusus, sed novas provisiones Regi bene visas in gratiam subditorum pro litibus rescandis, & sic tollebat officio id, quod jam de jure competebat; Et quod magis est, dicta innovatio proveniebat à facto ejusdem locatoris, in cuius libito & facultate erat facere vel non facere ut de hoc agitur in *Fernarien. defaichi sub. tit. de Regalibus. disc. 159.* & in his etiam terminis procedere dicebam *decisionem Vry 264.* quæ pariter loquitur de defalco faciendo conductoribus hujusmodi officiorum, talisque est etiam casus *Venturini dicto cons. 15.*

Ac denum hujusmodi exceptionem conductor non competere dicebam ex non facta denunciatione superventi impedimenti seu innovationis, quam conductor facere tenetur, ut sit locus remissioni *ad text. in l. item queritur §. exceptum ff. locati Manric. decif. 35. numer. 4. Thesaur. decif. 118. Capic. larr. consil. 40. numer. 39. Larrea alleg. 18. n. 27.* Præsertim quia impedimentum non proveniebat à natura vel alio casu, cui locator quamvis interpellatus occurrere non potuisset, se ab ordinatione cuiusdam Superioris, qui non exaudiendo ipsum Notarium conductorem facilius exaudivisset locatorem, atque pro illius indemnitate probabiliter præsertim observantiam continuari permisisset, præsertim si de tempore, quo hic emit officium, à Dataria jam aderat dicta observantia, cujus ratione officij emolumenta creverant; cum majorum emolumentorum intuitu, majus esset pretium, aliis non tanti solvendum, ita ut dicta introductio, sive bona; sive mala, posito quod tunc adesset, haberetur per locatorem titulo oneroso, & ex contractu respectivo, quem etiam Princeps servare tenetur, nec violare potest, nisi concurrente causa publica, refuso tamen contractanti saltem eo, quod interest, nè damnificatus remaneat, non curato lucro ex iis, quæ ita distinguendo deducuntur apud *Capic. larr. dec. 188.* Et latius in *Romana seu Salernitana revocationis demanij sub tit. de Regal. disc. 342.* ubi de potestate tollendi jus tertii.

Hæc deducebam tanquam Advocatus, Ad veritatem tamen reflectendo, insinuabam agentibus pro locatore absente, inspiciendum esse, an hujusmodi introductio seu intrusio esset moderna ipsiusmet Notarii conductoris, vel potius antiquior, itaut in hoc statu ita amphato conductio facta esset; Primò enim casu credebam præmissa procedere sine difficultate, quia sub locatione veniunt solum jura ad remlocatam legitime pertinentia, neque locator tenetur manencere conductori illa indebita emolumenta, quæ ipsemet conductor ex mala introductione percipiebat; Secus autem in secundo, quia conductores non inquirunt privilegia & antiquas erectiones hujusmodi officiorum, sed spectant ad solum factum, quid scilicet in eo officio exerceri soleat, & quanta sint ejus consueti emolumenta, ad quorum proportionem pensionis obligationem facere solent, idè spectandum est nudum factum, quo cessante in toto vel in parte, cessare dicitur voluntas, quæ de jure supponitur fuisse rebus in eo statu permanentibus, itaut rectè intret dictum *cons. Ancharan. 402.* ut plenius in proposito habetur deductum in *Romana appaltus gabella carnis sub tit. de Regalibus disc. 71.* Et quia compertum est factum esse juxta hanc secundam partem, idè Camera facta quadam honesta refecatione, pro reliquo executionem demandavit, atque resolutio mihi justa visa fuit, undè locatoris agentibus consului, quod acquiescerent, quamvis altera pars nolens acquiescere, novam tentare voluerit disputationem, in qua tamen in resolutis persistitum fuit.

* * *

* *